Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 12 czerwca 1933 r. 128.

Treść numeru:

ŁOTWA.

--x--

ŁOTWA:1.Pogróżki Niemiec pod adresem Polski i państw bałtyckich.„Brihva Zeme" /z 7.VI.33/: W tych dniach w mieście Stuhm w Prusach Wschodnich odbyły się wojownicze demonstracje hitlerowców i stalhelmowców. Organizatorzy demonstracji wygłosili przemówienia, w których zaznaczyli, iż nowy ruch wolnościowy w Niemczech rozpocznie się od Prus Wschodnich. Moc boska, tkwiąca w narodzie niemieckim obca jest Polakom. "My,oświadczył jeden z mówców, nie pragniemy zgermanizować Polaków. Pragniemy natomiast zniszczyć Polskę i zniszczymy ją, gdyż gdy silny niszczy słabego, staje się zadość prawom natury. Nietylko Korytarz Polski i Górny Śląsk lecz także twierdze rycerzy niemieckich, jak Ryga i Rewel były niemieckiemi i będą należały do Niemiec. Naród niemiecki wywalczy sobie nowe kolonje i przyłączy je do państwa niemieckiego. Nam wszystko jedno co będzie o nas mówiła historja. Będziemy walczyli za Niemcy i niemiecki wschód".

"Brihva Zeme" zaznacza, iż Berlin musiałby pohamować zapaleńców nadgranicznych, gdyż wojownicze ich przemówienia nie dają się uzgodnić z przemówieniem kanclerza.-

2. "Brihva Zeme" o polityce centrum demokratycznego."Brihva Zeme" /7.VI.1933/:Motywy oficjalne,z racji których centrum demokratyczne pragnie przejść do obozu opozycyjnego posiadają charakter bardzo powierzchowny. W rzeczywistości zaś przyczyn usunięcia się centrum demokratycznego należy szukać w tych stosunkach, jakie się wytworzyły w sejmie i koalicji. W dawnej koalicji centrum demokratyczne odegrywało rolę przodującą. Gdy wysiłki w kierunku zachowania stanowiska przodującego zawiodły, centrum próbowało głosować przeciwko ustawom rządowym. Jednak tu rząd uzyskał pomoc ze strony koalicji. Wszystkie te niepowodzenia skłoniły centrum demokratyczne do usunięcia się z koalicji. Usunięcie się centrum demokratycznego zmniejszyło koalicję o 6 głosów lecz faktycznie nic się nie zmieniło, gdyż i tak rządowi w wielu wypadkach brakowało głosów centrum demokratycznego, które zastępowały głosy mniejszości narodowych.

"Br.Zeme" /z 8.VI/ wyraża zdanie, iż wystąpienie centrum demokratycznego było jedynie demonstracją i że dziś już poszukuje ono sposobów powrotu do koalicji.-

3. "Jaunakas Zinas" o usunięciu się centrum demokratycznego z koalicji."Jaunakas Zinas /z 7.VI.1933/:Trudności ekonomiczne i polityczne wymagają, by w pracy państwowej brały udział wszystkie ugrupowania, którym zależy na przyszłości Łotwy. Gdy stało się jasnem, iż niektóre ugrupowania mniejszościowe ulegają wpływom obcym, nie może być mowy o koalicji, któraby zależała od mniejszości narodowych. Mając na względzie dobro państwa i narodu łotewskiego wszystkie ugrupowania powinne znaleźć wspólną drogę i wyrzec się swych interesów partyjnych. Jest to potrzeba całego narodu łotewskiego.

Na zakończenie "Jaunakas Zinas" wyrażają nadzieję, iż narodowa koalicja znowuż się połączy i znajdzie większość w sejmie._

4. "S i e g o d n i a" o t r u d n e j s y t u a c j i k o a l i c j i ."Siegodnia" Nr.159 /VI.1933/:Sytuacja, jaka się wytworzyła w związku z usunięciem się centrum demokratycznego z koalicji i odroczeniem dymisji min.Oświaty A.Keninsza żywo omawiana jest w łotewskich sferach politycznych. Ze źródeł wiarygodnych donoszą, iż usunięcie się centrum demokratycznego było przygotowane zawczasu, a zwłoka dymisji Keninsza również była przewidziana. W obecnej sytuacji sfery kierownicze zmuszone będą kwestję koalicji załatwić albo z centrum demokratycznem albo z mniejszościami. Próby dojścia do porozumienia z centrum demokratycznem w tym sensie, aby powróciło ono do koalicji lub też,pozostając w opozycji nie stwarzało rządowi większych trudności,nie dały pozytywnych wyników.-

5. M o ż l i w o ś ć p o z o s t a n i a m i n .K e n i n s z a w r z ą d z i e ."Siegodnia" Nr.159 /VI.33/:Dnia 10 czerwca odbyło się posiedzenie centralnego zarządu partji nowych gospodarzy, w czasie którego postanowiono zwołanie w ciągu 2-ch tygodni posiedzenia rady partyjnej w celu omówienia sytuacji, jaka się wytworzyła w związku z usunięciem się centrum demokratycznego i złożeniem dymisji przez ministra Keninsza. Jak donoszą nie wykluczone jest, iż A.Keninsz faktycznie pozostanie na stanowisku ministra Oświaty i po rozwiązaniu sejmu na ferje letnie, gdyż rozpuszczenie sejmu nastąpi jeszcze przed posiedzeniem partji nowych gospodarzy.-

6. Z a m k n i ę c i e g r a n i c y n i e m i e c k i e j d l a m a s ł a ł o t e w s k i e g o . Prasa łotewska /10.VI.1933/: W związku z bojkotem towarów niemieckich Niemcy zamknęły granicę dla importowanego z Łotwy masła. Rząd łotewski zamierza w tej sprawie interwenjować.-

7. D o k o ł a a f e r y s z p i e g o w s k i e j w D y n e b u r g u ."Siegodnia" Nr.159 /VI.1933/:Dn.8 czerwca r.b. w Dyneburgu aresztowano członków rozgałęzionej organizacji szpiegowskiej,funkcjonującej na terenie całej Łotwy. Organizacja szpiegowska miała na celu zbieranie danych, dotyczących siły obronnej Państwa Łotewskiego. Na czele organizacji stał ziemianin M., który pozostawał w bliskim kontakcie z kapitanem F. Ziemianin M.został aresztowany na dworcu w Dyneburgu.-

ESTONJA:1.D w a p r o j e k t y u s t r o j o w e ."Rev.Ztg." Nr.126. /VI.1933/:Uczestnicy referendum ludowego, które odbędzie się w Estonji 10-12 czerwca wypowiedzą się w sprawie przyjętego przez parlamentu projektu zmiany ustroju państwa. Na czoło zagadnień wysuwają się w referendum dwie kwestje: 1/wprowadzenie instytucji prezydenta; 2/gruntowne reformy ustroju parlamentarnego. Projekty przewidują:1/parlament obrany na zasadzie 25 ustawy wyborczej; 2/Prezydenta obranego w drodze bezpośredniego głosowania wyborców i 3/Rząd mianowany przez prezydenta, któryby posiadał zaufanie parlamentu i był przed nim odpowiedzialny. Projekt przewiduje, iż kadencja prezydenta będzie trwała 5 lat.

W zakresie zmiany ustroju państwa zostały wysunięte dwa projekty: jeden wysunięty przez parlament przewiduje sejm, składający się ze 100 osób, drugi wysunięty przez uczestników wojny o niepodległość domaga się zmniejszenia ilości posłów do 5o-ciu. Oba projekty zgadzają się na czteroletnią kadencję sejmu.-

2. U n i w e r s y t e t d o r p a c k i w 1 9 3 2 - g i m r .

Ilość studentów: wydział prawniczy - 1.306 /42,8%/, wydz. medyczny - 533 /17,5%/; filozoficzny - 397 /13%/; mat.-przyrodniczy - 246 /8,1%/; weterynaryjny - 139 /4,6%/; teologiczny - 105 /3,4%/.

Narodowość: Estończycy - 2.455 studentów /80,5%/; Niemcy - 264 /8,7%/; Rosjanie - 154 /51,%/; Żydzi - 102 /3,3%/; Łotysze - 24 /0,8/; Finnowie - 12 /0,4%/; Szwedzi - 15 /0,5%/; Litwini - 2 /0,1%/; Polacy 7 /0,2%/; inni - 13 /0,4%/.

Siły wykładowe:

	Profesorowie.	Asystenci.	Razem.
Wydział teolog.	9	2	11
" prawniczy	26	6	32
" medyczny	39	58	97
" filozoficzny	48	6	54
" mat.-przyr.	32	41	73
" weterynaryjny	14	11	25
" rolniczy	17	18	35
Razem:	185	142	327.